

SLUTEVALUERING AF

ÅBEN RÅDMANDSGADES SKOLE

"DET ER ET HIT AT LAVET ET SÆRLIGT RUM FOR DENNE FORÆLDREGRUPPE. I STARTEN TVINGER MAN DEM NÆRMEST IND, OG SÅ SER MAN DEM SENERE KOMME AF SIG SELV. SÅ SELVFØLGELIG SKAL ÅBEN SKOLE FORTSÆTTE. RÅDMANDSGADESKOLE UDEN ÅBEN SKOLE GÅR IKKE!"

- LISE EGHOLM, SKOLELEDER PÅ RÅDMANDSGADES Skole

August 2011

Udarbejdet af Navigent A/S

”Det er noget af det **bedste**, vi har lavet. Vi tager fat i det rigtigt svære nemlig forældrene – og **det giver bonus** på langt sigt” (Skoleleder Lise Egholm)

”Fra min stol er det **nyskabende**, at det er et uformelt rum, hvor der er forskellige **samarbejdspartnere**” (Afdelingsleder for Undersøgelsesgruppen i Børnefamiliecenter København Helle Stage)

”Jeg er ikke i tvivl om, at det gør **en forskel**. Det gavner **STORT**” (Lærer Mogens Carstensen)

”Vi har ikke oplevet **noget så stort og så glædeligt** i mange, mange år” (AKT-vejleder Mette Grahn)

”Børnene kan mærke at der er hjælp - at **forældrene er med på banen**” (Modersmålslærer Ahmed Osman)

INDHOLD

Indhold.....	3
1. Baggrund.....	4
2. Evalueringens formål og grundlag	6
3. Summary til den travle læser	8
4. Læringspunkter	10
5. Hvem kom til Åben Skole?	14
6. Hvad har Åben Skole betydet for børnenes trivsel?	18
7. Åben Skole – en tværfaglig platform	21
8. De frivillige foreninger	26
9. Perspektiver i Åben Skole	29
Bilag 1. Oversigt over informanter	30
Bilag 2. Interviewguider.....	31
Bilag 4. Fagpersonernes vurderinger	35
Bilag 5. Programmet for Åben Skole	37

1. BAGGRUND

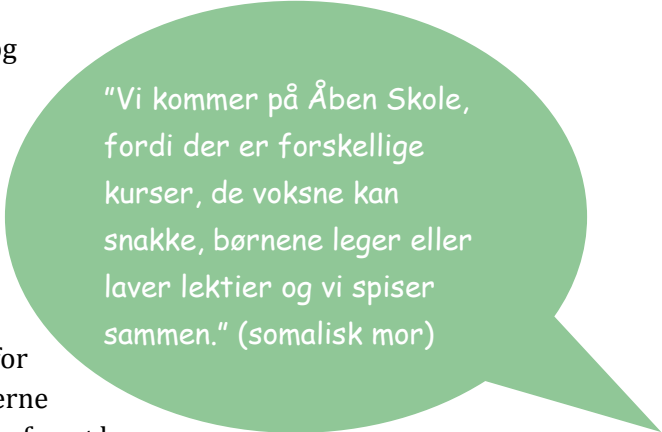
I 2009 fik Rådmandsgade Skole på Nørrebro i København mulighed for at gennemføre et 2-årigt udviklingsprojekt "Alle for én – fokus på familien og en bedre fremtid for børnene på ydre Nørrebro", der sidenhen har haft navnet "Åben Rådmandsgades Skole" eller bare "Åben Skole". Bikubenfonden, Københavns Kommunes Beskæftigelses- og Integrationsforvaltning og Integrationsministeriet har sikret økonomien, og konsulenthuset Navigent har udarbejdet en midtvejsevaluering, og står ligeledes bag denne afsluttende evaluering.

HVAD ER ÅBEN SKOLE

Åben Skole er en forebyggende indsats for udsatte børn på Rådmandsgade Skole og et nyt koncept for tværfagligt samarbejde. Målet er at ruste elevernes forældre til bedre at håndtere forælderrollen. To tirsdage om måneden er der åbent for forældre og børn på skolen fra kl. 16-19. Her møder de lærere, socialrådgivere, psykologer, sundhedsplejersker, frivillige foreninger og temaoplægsholdere, der på en uformel måde hjælper familierne – lige fra at oversætte familiens rudekvarter, forebygge mobning og håndtere teenagekonflikter.

ELEVER I FAREZONEN

Rådmandsgades Skole på ydre Nørrebro har 638 elever, hvoraf 470 er tosprogede (76 %). Her går blandt andet børn fra Mjølnerparken, og skoledistriktet anses for at være et af de mest belastede i Danmark. 20 % af eleverne er udsatte i den forstand, at det frygtes, at de ikke får den fornødne sociale og uddannelsesmæssige ballast til at klare sig i samfundet. De er i risikozonen for at ende i kriminalitet. Skolen sender omkring 30 underretninger til socialforvaltningen om året.

"Vi kommer på Åben Skole, fordi der er forskellige kurser, de voksne kan snakke, børnene leger eller laver lektier og vi spiser sammen." (somalisk mor)

ANSIGT TIL ANSIGT

Konceptet i Åben Skole er at gøre familien, skolen og de sociale myndigheder til tætte samarbejdspartnere. Forældrene har tillid til skolen, og når de sidder i skolekantinens hyggelige rammer ansigt til ansigt med sagsbehandleren eller repræsentanten fra Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR), sænkes paraderne overfor de sociale myndigheder. Ved at samle kompetencer fra socialforvaltning, sundhedsplejen og PPR på Åben Skole er ambitionen at skabe et rum, hvor det bliver muligt at nå ind til de udsatte familier.

På Åben Skole kommer repræsentanter fra foreninger og klubber i lokalområdet, og fortæller om deres sport eller tilbud. Det kunne være frivillige foreninger, som hjælper familien med konkrete problemstillinger eller karateklubben, der gerne ville have nye medlemmer. De viser forældre og børn, at der findes mange forskellige tilbud i foreningslivet, som de kan have glæde af, og at der findes instanser, hvis de behøver hjælp.

FÆLLESSPISNING OG SOCIALT SAMVÆR

For at den daglige madlavning ikke bliver en hindring for at møde op, anrettes et tag-selv-bord med gratis aftensmad til de fremmødte. Mens forældrene taler med andre familier, deltager i et familiemøde eller hører tema-oplæg, leger børnene eller spiller bold i gården med en børnepasser. Skolens kantine er hyggeligt indrettet med borde i små grupper. Der dufter af mad, og som gode værter sørger skolens lærere for, at alle forældrepar eller enlige har nogen at snakke med.

"En arabisk pige i 3. klasse skabte en masse problemer i klassen. Faren råbte og skreg, at problemerne skyldtes, det var en dårlig skole. 'Kom til Åben Skole', sagde vi, og de kom hele familien. Her talte forældrene med en psykolog og moren græd, for der var problemer med pigen - også derhjemme. Imens talte pigen med en karateklub og blev meldt ind. På en eftermiddag var vreden afmonteret og der var hul igennem til forældrene." (Skoleleder Lise Egholm)

2. EVALUERINGENS FORMÅL OG GRUNDLAG

Åben Skole er et to-årigt projekt, der afsluttes sommeren 2011. Spørgsmålet er, om Åben Skole har virket? Om det har hjulpet mor og far med at håndtere forælderrollen? Hvem har haft gavn af tilbuddet? Og hvad har været projektets største udfordringer? Denne slutevaluering vil holde resultaterne oppe imod de opstillede succeskriterier, fremdrage relevante læringspunkter og give stemme til de mange involverede aktører i projektet.

DE FEM SUCCESKRITERIER

De fem succeskriterier bag Åben Skole præsenteres her:

1. Projektet vurderes at være en succes, såfremt 75 pct. af målgruppen møder op. Det svarer til ca. 94 børn og deres forældre.
2. Projektet vurderes at være en succes, såfremt lærere, socialrådgiver, sundhedsplejerske og PPR vurderer, at de fremmødte forældre under ét er blevet hjulpet til bedre at kunne håndtere forælderrollen.
3. Projektet vurderes at være en succes, såfremt deltagerne vurderer, at de er blevet bedre til at håndtere forælderrollen og give deres børn den fornødne opbakning.
4. Projektet vurderes at være en succes, såfremt skolen, Socialforvaltningen og PPR gør sig nogle erfaringer, der kan optimere det fremtidige samarbejde. Succeskriteriet er, at projektet gør kommunen interesseret i at arbejde videre med konceptet.
5. Projektet vurderes at være en succes, såfremt 25 pct. de fremmødte børn eller deres forældre benytter et eller flere frivillige tilbud i lokalområdet, som de ikke benyttede før.

I hvilken grad succeskriterierne er opfyldt beskrives i de følgende afsnit, der dykker ned i de forskellige emner. I resuméet beskrives resultaterne kort.

MÅLEREDSKABER

For at vurdere succeskriterierne skulle der i løbet af projektperioden foretages følgende målinger:

- ✓ Løbende registrering af hvor mange familier der er kommet til Åben Skole. Registreringen har dog ikke været fyldestgørende, da det ikke fremgår, hvor mange hhv. børn og forældre det præcist drejer sig om.
- De fremmødte forældre skulle have udfyldt et kort spørgeskema efter hver Åben Skole. Skemaet blev ikke systematisk uddelt, og forældre, der fik ét, havde svært ved at udfylde det på egen hånd. Der ligger derfor ingen udfyldte spørgeskemaer fra forældrene til grund for

denne evaluering. Grunden til at de fremmødte forældre ikke har udfyldt spørgeskemaer er, at hovedparten af de familier, der kom, var familier, der var indkaldt til svære og alvorlige samtaler. Derfor vurderede arrangørerne af Åben Skole, at det virkede underligt og upassende efterfølgende at stikke folk et spørgeskema.

- ✓ Til gengæld har socialrådgivere, PPR, sundhedsplejersker, AKT-vejledere (Adfærd, Kontakt & Trivsel) og klasselærere udfyldt spørgeskemaer ved næsten hver Åben Skole. Der foreligger 208 skemaer med en vurdering af bl.a. forældrenes udbytte.
- ✓ Familiernes deltagelse i lokale frivillige tilbud er vurderet på baggrund af interviews med de ForeningsGuider (Integration & Fritid), som har været til stede ved Åben Skole arrangementerne og der er bygget bro imellem forældre og det lokale foreningsliv.

INFORMANTER

Ét er tal, men hvad siger de forældre, fagfolk, frivillige og ildsjæle, der har været involveret i Åben Skole? Navigent har lavet enkelt- og fokusgruppeinterview af ca. en times varighed med 26 centrale aktører (se oversigt i bilag 1). De fortæller om deres oplevelse af Åben Skole, deres erfaringer og vigtigste læringspunkter ud fra en semi-struktureret interviewguide (bilag 2). Hver især bidrager de med forskellige vinkler på Åben Skole lige fra bruger- og til forvaltningsniveau, og i de tilfælde, der er diskrepans mellem udsagnene, er de begge citeret.

Desuden har Navigent gennemført kortere, uformelle interviews/samtaler med i alt ca. 40 forældre, der har været til stede ved Åben Skole-arrangementer.

3. SUMMARY TIL DEN TRAVLE LÆSER

Til den travle læser vil vi kort skitsere slutevalueringens hovedkonklusioner. Projektet har allerede vakt opsigt, fordi det tegner konturerne af et nyt og epokegørende tværfagligt samarbejde, hvor skolen bliver brobygger og koordinator i det tværfaglige samarbejde med familierne. På Åben Skole har fagfolk taget sig af problemerne her og nu i stedet for at sende familierne rundt i systemet. Familierne føler sig hjulpet og sænker paraderne overfor de sociale myndigheder. Fagfolk oplever, at det tværfaglige arbejde er effektivt, giver god mening og arbejdsglæde.

Selvom Åben Skoles eksterne projektbevilling nu ophører, vil Rådmandsgades Skole forankre projektet indenfor rammerne af skolens almindelige drift, og således vil dørene også fremover blive slået op til Åben Skole på Nørrebro.

STORT UDBYTTE FOR MANGE

Socialrådgivere, PPR-repræsentanter, sundhedsplejersker, AKT-vejledere og klasselærere samlet set vurderer forældrenes udbytte til at være gennemsnitligt 8,8 ud af 10 og det ligger over succeskriteriet på 7,5. Fagpersonerne vurderer, at forældrene i høj grad har fået viden om henvendelsesmuligheder, større kendskab til lokale tilbud, er blevet bedre til at tackle forælderrollen og er blevet mere aktive i skabelsen af et godt liv for deres barn.

Fagpersonerne mener, at Åben Skole har medført forbedringer for flere af de udsatte familier, der er blevet mere åbent indstillet overfor det tværfaglige samarbejde omkring deres børn, og i det hele taget er begyndt at engagere sig mere i børnenes sociale og faglige liv.

Denne vurdering understøttes af forældrene selv. Selvom det blev droppet at få de deltagende forældre til at udfylde spørgeskemaer om deres udbytte, så er et udsnit af forældre blevet interviewet herom. Deres svar understøtter fagpersonernes vurdering, og forældrene kan berette om et stort udbytte af tilbuddene i Åben Skole og herunder de faglige oplæg, der jævnligt blev sat på programmet.

29 gange er der afholdt Åben Skole over den toårige projektperiode. Gennemsnitligt har der over hele perioden været 6-7 familier pr. gang til tværfaglige samtaler. Det er familier, der af skolen er opfordret til at møde op og især de tosprogede lærere, der har kunnet tage direkte kontakt til forældrene på modersmålet har været vigtige. Ca. lige så mange familier er mødt op for at netværke og af interesse. Ni gange har Åben Skole sat en ekstern oplægsholder på programmet med et vedkommende emne. Det har trukket fulde huse 7 ud af 9 gange med 40-50 deltagere.

Cirka 125 børn vurderes at have gavn af tilbuddet. Succeskriteriet var, at 75 pct. af målgruppen møder op. Det svarer til ca. 94 børn og deres forældre. Man kan ikke på baggrund af fremmøderegistreringen, konkludere om dette mål er nået.

Fremmødet er nemlig dels registreret på 'familier' (som anslås til typisk at bestå af én forælder med tre børn), og dels er det samlede fremmøde ikke registreret. Der er kun registreret fremmøde for de enkelte aktiviteter på Åben Skole, og da én familie kan deltage i mere end én aktivitet ved et Åben Skole-arrangement, kan man ikke blot 'summe op'. Tallene viser altså de enkelte aktiviteters evne til at involvere familierne.

Den største udfordring har været af få fædre til at komme. Problemet er komplekst, men i evalueringen forslås forskellige metoder, der kan benyttes fremover.

ÅBEN SKOLE SOM SPRINGBRÆT TIL FORENINGSLIVET

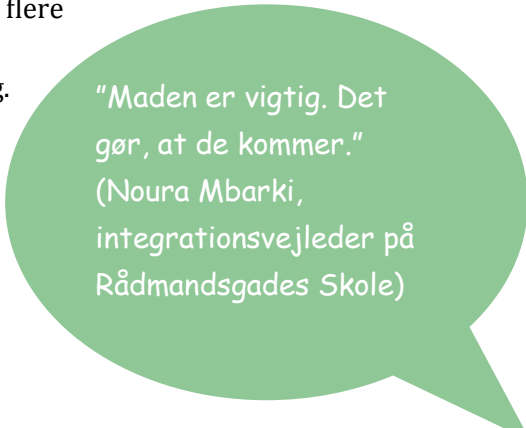
Ved hver Åben Skole kunne forældre og børn finde ForeningsGuider, der var klar til at vise billeder og fortælle om områdets tilbud. Det resulterede i 25 indmeldelser og succeskriteriet om, at 25 pct. af de fremmødte børn eller forældre bliver tilknyttet et frivilligt tilbud, vurderes mere end opfyldt. Det er især fodboldklubberne, der har fristet, men også svømning og taekwondo har haft børnenes interesse.

PLATFORM FOR UFORMELLE MØDER

Åben Skole har formået at sætte nye rammer for, hvordan forældre og fagfolk kan mødes og samarbejde omkring udsatte børns trivsel. Ved at tage udgangspunkt i den lokale skole som et trygt rum, forældrene har tillid til, har Åben Skole medvirket til at styrke kommunikationen imellem forældre og myndigheder og nedbryde institutionelle barrierer. Der er flere eksempler på, at Åben Skole har muliggjort her – og – nu løsninger på problemer, som ellers ville kunne være overset eller trukket i langdrag.

BRYDER ISOLATION OG OFFERROLLEN

Styrkerne ved Åben Skole er, at det foregår i en hyggelig og afslappet atmosfære; der serveres mad, der er børnepasning og modersmålslærerne tolker. Stemningen er varm og imødekommende, og tonen er anerkendende.

"Maden er vigtig. Det gør, at de kommer."
(Noura Mbarki,
integrationsvejleder på
Rådmandsgades Skole)

Forældrene har tillid til skolen, og derfor accepterer mændene, at kvinderne går derover selv. Det gør det muligt for meget isolerede kvinder at møde andre og skabe et netværk. Skolen er et trygt rum, og forældrene tager godt imod den hjælp, der tilbydes. De trygge rammer er med til at

afmystificere socialforvaltningen, fordi det gør mødet mellem klient og myndighed behageligt, nærværende og konstruktivt. Skolen som kontekst er afgørende for, at familiens problemer kan behandles uden at gøre dem til ofre; de er ikke "en social sag" men forældre, der frivilligt kommer til Åben Skole og aktivt gør noget for at hjælpe deres børn.

Projektet er båret af ildsjæle og frivillige med et stort engagement, men det vil gavne hvis flere af skolens lærere var inddraget og benyttede sig af Åben Skole til forældresamtaler mm.

4. LÆRINGSPUNKTER

I et nyskabende projekt som dette, vil der opstå udfordringer undervejs, og der vil blive behov for at justere indsatsen, så målgruppen er med hele vejen. I det følgende vil vi fremhæve projektets vigtigste læringspunkter¹.

VÆK MED ORDET 'UDDANNELSE' OG DE LØFTEDE PEGEFINGRE!

I starten var en del af Åben Skole, at der skulle udvikles og gennemføres en forældreuddannelse. Meningen var, at forældrene kunne vælge, om de på Åben Skole ville følge nogle læringsmoduler fx om at sætte grænser over for børnene.

"I starten kaldte vi de problemfyldte familier ind til et møde om forældreuddannelsen. De arabiske forældre blev sure og sagde "Fortæller I os, at vi ikke kan opdrage vores børn?". Vi blev forskrækkede og måtte lave kurset om. Vi indkaldte til Åben Skole og der kom kun fem somaliske familier. Vi satte os med familierne og spurgte til deres behov og det udmøntede sig i en række nye overskrifter til programmet. Vi strøg ordet forældreuddannelse og ændrede tonen i invitationen og sendte opfølgende breve. Så begyndte de at komme." (Mette Grahn, AKT lærer på Rådmandsgades Skole)

INVITATIONEN DU IKKE KAN SIGE NEJ TIL

Som sagt var det nødvendigt at tænke i en anden form for invitation – både mundtligt og skriftligt. Initiativtagerne valgte en mere værdsættende og anerkendende tilgang og skrev fx "Tak fordi I viser Åben Skole interesse". Invitationerne blev skrevet direkte og i bydeform fx "du skal komme", og blev oversat til forældrenes modersmål. Forældrene fik klart at vide, hvad de ville få ud af at komme fx "Kom og hør hvordan dit barn kan få succes i skolen, i hjemmet, i livet" (bilag 4). Succes er et plus-ord og et eksempel på, hvordan man i Åben Skole har ønsket at have fokus på styrker og muligheder i stedet for problemer og begrænsninger.

¹ Navigent har udviklet et konkret how-to-do-værktøj til andre skoler, der ønsker at starte deres egen Åben Skole.

Invitationerne blev kun sendt ud, når der var planlagte arrangementer på programmet. Overskrifterne på tema-arrangementerne blev bevidst formuleret "ikke-problematiserende", se en oversigt i bilag 5.

I den mundtlige invitation og ved møderne med familien advarer lærerne mod det, de kalder "hensynsbetændelse". Tilstanden optræder, når budskaberne drukner i hensyn og indpakning: *"Drop alle indpakningerne. Sig direkte: 'Nu skal du høre. Test viser, at jeres dreng har svært ved at læse. Nu skal han have noget hjælp. Hvad kan I gøre og hvad kan vi gøre?' – så bliver budskabet forstået. Det andet er misforstået hensyn, når alt pakkes ind."* (Kirsten Sørensen, AKT lærer på Rådmandsgades Skole)

GRUNDIG INFORMATION FRA START

Ifølge flere lærere var der i starten forvirring om konceptet fra en del forældres side. De udtrykte blandt andet usikkerhed om det, at der var forskellige fagpersoner til stede. Derfor er det vigtigt, at lærerne fra begyndelsen tager sig tid til at forklare forældrene i målgruppen, hvad de kan bruge Åben Skole til. Derved kan det undgås, at der dannes myter om projektets hensigter.

"MAN SKAL FORKLARE RIGTIG GRUNDIGT, HVORFOR DER FX ER EN SOCIALRÅDGIVER OG AKT LÆRERE TIL STEDE PÅ ÅBEN SKOLE. FOR ELLERS FORSTÅR FOLK IKKE, HVAD DE SKAL BRUGE DEM TIL, OG DE FØLER AT DET ER EN KONTROL AF DEM." (AHMED OSMAN, TOSPROGLÆRER PÅ RÅDMANDSGADES SKOLE)

EN SPÆNDENDE OPLÆGSHOLDER TRÆKKER FORÆLDRENE TIL

Det viste sig, at oplæg af en ekstern oplægsholder var trækplaster i forhold til at få forældrene til at deltage i Åben Skole. Fremmødet har været højest på de tirsdage, der bød på et oplæg fx af en psykolog om børneopdragelse eller en konsulent fra Børns Vilkår om digital mobning.

De bedste oplægsholdere var dem, der havde en anerkendende og lyttende tilgang til de fremmødte forældre. Billeder og brug af konkrete eksempler virkede bedst i formidlingen til forældrene – og inddragende dialog i øjenhøjde. Eksempelvis var forumteater et hit, og også rollemodeloplæg blev fremhævet af såvel forældre som fagpersoner som "en øjenåbner". Men psykologen Basim Osman var med sit oplæg om børneopdragelse den ubestridte topscorer. Han trak fulde huse – også da han blev inviteret for anden gang.

LEKTIEHJÆLP

I den første fase af projektperioden blev der fra flere forældres side udtrykt ønske om, at der i forbindelse med Åben Skole var mulighed for lektiehjælp til børnene og supervision til forældrene i,

hvordan de kan hjælpe deres børn med lektierne. Dette ønske blev forsøgt imødekommet ved, at Åben Skole inviterede lokale frivillige indenfor hver anden tirsdag for at tilbyde lektiehjælp. Men tilbuddet var svært af fastholde. Frivillige indsatser kræver løbende koordination, og det kunne de projektansvarlige ikke finde tid til. Et formaliseret samarbejde imellem skolen og en større frivillig organisation mener lærerne kunne have sikret en kontinuitet i den frivillige indsats.

"Det er svært med de frivillige. De er ikke standhaftige nok. Måske kunne man bruge frivillige organisationer. Men det skal være stabilt og forankret. Skolen har for meget at lave til at holde snor i de frivillige". (Lene Rønje, souschef Rådmandsgades Skole)

GEM NAVNESKILTENE VÆK

Først gik fagpersonerne rundt med navneskilte, hvor titel og myndighed fremgik. De blev hurtigt gemt væk. Socialrådgiverne oplevede nemlig, at skiltene skabte distance mellem dem og forældrene. I stedet præsenterede de sig til forældrene og fortalte, hvor de arbejder og hvad deres bemyndigelse er. Andre mener dog, at en tydeligere kontekst er et must: Hvad kan man få her? Og hvem er de folk, der er her? De foreslår, at der hænger en opslagstavle på bagvæggen med angivelse af hvilke fagpersoner, der er til stede denne tirsdag.

INGEN ADGANG UDEN FORÆLDRE

Efter afholdelsen af arrangementerne Mor/Datter og Far/Søn, var der en del unge, der syntes, det var fedt at komme til Åben Skole, få mad og hænge ud. Der kom pludseligt 60 unge, og det virkede forstyrrende for den egentlige målgruppe, forældrene.

Skønt eleverne nød samværet, maden og formen, holdt skolen fast i, at de var velkomne, *hvis* de havde deres forældre med.

"Det rygtedes, at der var gratis mad og pludselig stillede en masse unge og en enkelt far op, spiste og gik igen. Det gik ikke. Lene talte med de store klasser på skolen og forklarede, hvem tilbuddet var for. De kom ikke igen." (Kirsten Sørensen, AKT lærer på Rådmandsgades Skole)

"Børnene hygger sig, når de er her. De ved også, de skal sælge varen til mor og far, når de afleverer invitationen derhjemme." (Mogens Carstensen, lærer på Rådmandsgades Skole)

BØRNEPASNING

Det blev hurtigt klart, at der var behov for børnepasning, så en lærervikar og en studerende blev tilknyttet. De har lagt legetøj og malergrej frem, sat boldspil i gang og i øvrigt taget sig af børnene. Pasningsordningen har været helt afgørende for, at forældrene har fået ro til at lytte til oplæggene.

GRATIS FÆLLESPISNING - ET 'MUST'

Den gratis fællesspisning har været et væsentligt omdrejningspunkt for det sociale samvær, der udspiller sig på Åben Skole. Der har i løbet af projektet stået forskellige madmødre i køkkenet, og det sidste årstid er madlavningen forestået af hjemkundskabslæreren Julie Goodall. Julie underviste 6. klasse i hjemkundskab om tirsdagen og kombinerede behovet for mad i Åben Skole hver anden tirsdag med undervisningen. Eleverne hjalp på denne måde med madlavningen og var stolte over, at deres mad skulle serveres til forældre.

MEDEJERSKAB BLANDT LÆRERNE

Alle lærere på Rådmandsgades Skole har i løbet af den toårige projektperiode lagt vejen forbi Åben Skole. Men deres engagement har varieret. I løbet af projektperioden blev det forsøgt at placere lærernes ugentlige teammøder umiddelbart i forlængelse af Åben Skole for derigennem at gøre det nemmere for lærerne at passe ind i mødekalenderen. Tiltaget fik ikke den ønskede effekt på lærernes mødefrekvens i Åben Skole. Måske kunne en tidligere inddragelse af hele lærerstaben i projektet have skabt et bredere engagement og øget ejerskabet overfor indsatsen.

"Det har desværre ikke rigtig hjulpet så meget, som vi havde håbet, at flytte lærernes teammøder - det er ofte de samme lærere, som kommer." (Lene Rønje, souschef Rådmandsgades Skole)

5. HVEM KOM TIL ÅBEN SKOLE?

Den typiske deltager på Åben Skole har været en arabisk eller somalisk mor med sine tre børn. Men de er ikke kommet af sig selv. Den direkte kontakt med en opfordring til at komme har været altafgørende. Rådmandsgade Skole har en integrationsmedarbejder og en relationsmedarbejder ansat, som sammen med skolens AKT-vejleder og øvrige lærere har været primus motorer i rekruttering af familier til Åben Skole. Integrationsvejleder Noura Mbarki udtrykte det således: *”Det er gået overraskende stærkt at få familierne med på idéen gennem mund til mund metoden. De oplever, at der er tid til dem, og at de kan få hjælp.”*

Der er kommet 6-7 familier i gennemsnit hver gang til de tværfaglige møder, jf. nedenstående tabeller samt bilag 4 for yderligere uddybning. I den periode familiekurset var repræsenteret blev de opsøgt af ca. 5-6 familier hver gang.

Tema-arrangementerne har været trækplastre og 7 ud af de 9 arrangementer har været velbesøgte. Tallene nedenfor indikerer et stort fald i det gennemsnitlige fremmøde fra første til andet år. Der er imidlertid lavet forskellige optællinger de to år. Første år er der talt personer til temaoplæggene, mens der er talt familier det andet år. Evaluator har været til stede til flere oplæg både det første og det andet år og har kunnet konstatere en fyldt kantine.

Derudover har der hver gang været deltagere til stede, som er mødt op for at møde andre.

GENNEMSITLIGT FREMMØDE PR. ÅBEN SKOLE, FORDELT PÅ AKTIVITETER 2009-10

Familie-aktiviteter	Antal familier i gennemsnit - 14 møder i alt
Tværfaglige møder	6
Familiekursus	6
Temaoplæg (5 gange)	42
Netværk/interessebesøg	8

GENNEMSITLIGT FREMMØDE PR. ÅBEN SKOLE, FORDELT PÅ AKTIVITETER 2010-11

Familie-aktiviteter	Antal familier i gennemsnit - 15 møder i alt
Tværfaglige møder	7
Familiekursus (4 gange)	5
Temaoplæg (4 gange)	12
Netværk/interessebesøg	5

Mange er gengangere. *”Forældrene kommer flere gange. Det er et udtryk for, at de kan lide det og kan bruge det til noget”, sagde Helle Stage, socialrådgiver og afdelingsleder for Undersøgelsergruppen, Børnefamiliecenter København (BFCK).*

En mangelfuld registrering gør det svært at vise, hvor stor udskiftning der er blandt deltagerne på Åben Skole, men fagpersonernes vurdering af forældrenes udbytte viser klart, at Åben Skole er mere end bare et værested. At forældrene ofte er gengangere forklares sådan her af en somalisk mor: *"Børnene var glade for åben skole med det samme. Efter de første par gange, hvor vi fandt ud af, hvad Åben Skole gik ud på, blev vi også meget glade for det". Når først forældrene forstår konceptet og mulighederne, hænger de ved.*

Rygtet om Åben skole er gået fra mund til mund på ydre Nørrebro, og der er kommet forældre til børn, der går på andre skoler. Hvad angår maden har det været en logistisk udfordring at sørge for, at der er mad til alle – én gang skete det, at der var mad til 40 og 100 mennesker troppede op. Andre gange har der været overskud.

HVEM KOM IKKE TIL ÅBEN SKOLE?

ETNISK DANSKE FAMILIER

Danske familier har fra begyndelsen været en mangelvare på Åben Skole, skønt arrangementer som fx "Forældre/teenager på Nørrebro" også kunne være relevant for dem. I sidste del af projektperioden har der deltaget nogle få etnisk danske familier i Åben Skole, eksempelvis til et temaarrangement om digital mobning og et foredrag om børneopdragelse. Ifølge de fremmødte etnisk danske forældre skyldes den manglende tilslutning blandt andet, at Åben Skole er ét ud af mange tilbud, der trækker i forældrene. Og at det derfor kan være vanskeligt at finde tid til det hele.

FÆDRENE – DER ALDRIG RIGTIGT KOM PÅ BANEN

En anden stor udfordring for Åben Skole har været at få fædrene til at komme. Der er kommet meget få fædre på Åben Skole – oftest når de er indkaldt til et tværfagligt møde om deres barn.

Relationsmedarbejder Stine Poulsen og integrationsvejleder Noura Mbarki, har tidligt gjort en særlig indsats for at få fædrene til at komme. De kontaktede blandt andet Sjakket og Onkel-gruppen (frivillige fædre i Mjølnerparken). De gik ud med foldere og stemte dørklokker, og de allierede sig med mænd fra indvandrer miljøet, der kunne formidle kontakten. Indsatsen lykkedes kun delvist.

"De fædre, der kommer på Åben Skole, kan vi se en forskel på. Fædrene henter børnene på skolen eller fritidsordningen nu hvor de kender pædagogerne og lærerne."
(relationsmedarbejder Stine Poulsen)

"Fædrene kommer generelt ikke, skønt de er nøglen til mange af problemerne med de unge drenge." (psykolog Mai-Britt Nielsen)

KAN ELLER VIL IKKE KOMME?

De arabiske, somaliske og tyrkiske fædre har ikke rigtigt vist sig – slet ikke i projektets første leveår. De har enten skæve arbejdstider, eller også mener de, at børneopdragelse er morens ansvar.

Foråret 2009 blev der lavet et særligt arrangement for fædrene. Selvom temaet ”Far og søn på Nørrebro” var målrettet dem, kom de ikke – på nær én far!

”Det er en æres-ting. Fædrene tropper ikke op til Åben Skole om ”Far og søn på Nørrebro”, hvis politiet er der. ”Min dreng er en god dreng”, siger de og afslår tilbuddet. Også selvom det modsatte er bevist.”
(skoleleder Lise Egholm)

Størstedelen af de adspurgte informanter mener, at fraværet af fædrene har været den største udfordring for Åben Skole.

En forklaring på fædrenes fravær kan også være, at der meget hurtigt i projektets levetid er blevet etableret en fortælling om Åben Skole som ”et sted hvor kvinderne kommer”. En sådan fortælling er svær at bryde ned, når først rygten går.

Forslag:

Opret en mandeklub i forlængelse af Åben Skole. De kan selv lave indholdet og bruge lokalerne.

Forslag:

Gruppen af somaliske kvinder foreslår, at læreren skal sende et brev stilet til faren med understregning af, at dette er en meget vigtig besked. I brevet skal der stå, at det handler om hans barn, og hvad han kan få ud af at komme på Åben Skole. Og at det er muligt at aftale med arbejdsgiveren at få fri hver anden tirsdag. Dagen før arrangementet skal læreren ringe til hans mobil og minde ham om vigtigheden af at komme.

Forslag:

Inddrag ForeningsGuiderne og lav far/søn sports-turneringer mens Åben Skole foregår.

Forslag:

Mere oplysning om Åben Skole – bruge visuelle redskaber som video eller billeder, der kan anskueliggøre, hvorfor man skal komme.

ER SUCCESKRITERIET VEDRØRENDE FREMMØDET OPFYLDT?

Succeskriteriet var, at 75 pct. af målgruppen svarende til 94 børns forældre, skulle møde op i Åben Skole. I bilag 4 findes data, der redegør detaljeret for fremmødet ved Åben Skole arrangementerne. Som tidligere nævnt er dataindsamlingen ikke fyldestgørende, idet der mangler registrering af, om der er gengangere, om begge forældre er til stede og om de har flere børn i målgruppen.

Det er derfor ikke muligt at give en håndfast vurdering af om succeskriteriet, "at 94 børns forældre skulle nå svarende til 75 pct. af målgruppen". Vi ved fra projektgruppen, at det ikke lykkedes at få de allersvageste til at møde op og vi ved, at det er en relativt lille gruppe. Projektgruppen følte generelt at de familier, der blev henvist faktisk også mødte op.

Derfor er det vurderingen, at succeskriteriet er opfyldt.

6. HVAD HAR ÅBEN SKOLE BETYDET FOR BØRNENES TRIVSEL?

Meningen med at skabe et tværfagligt forum for forældrene var at sikre, at de udsatte børn får den støtte og opbakning de har brug for fra forældrenes side. Spørgsmålet er, om der kan konstateres en effekt af indsatsen. Om netværksmøderne og diverse oplæg har gjort, at forældrene har håndteret nogle ting anderledes.

HVAD SIGER DE PROFESSIONELLE FAGFOLK?

Ifølge de professionelle fagfolk har Åben Skole rykket ved børnenes trivsel – i positiv retning.

"Nogle af dem er blevet bevidste om, at forældresamarbejdet er en givende proces. Det befordrer et reelt samarbejde. Forældrene ved nu, at de betyder noget for deres børns skolegang" (Madeline Eggli, lærer på Rådmandsgades Skole)

På Åben Skole har der været mulighed for at få uformel sparring på hverdagens problemstillinger og skilsmissegaver var et af de temaer flere mødre har haft gavn af at få vendt med professionelle.

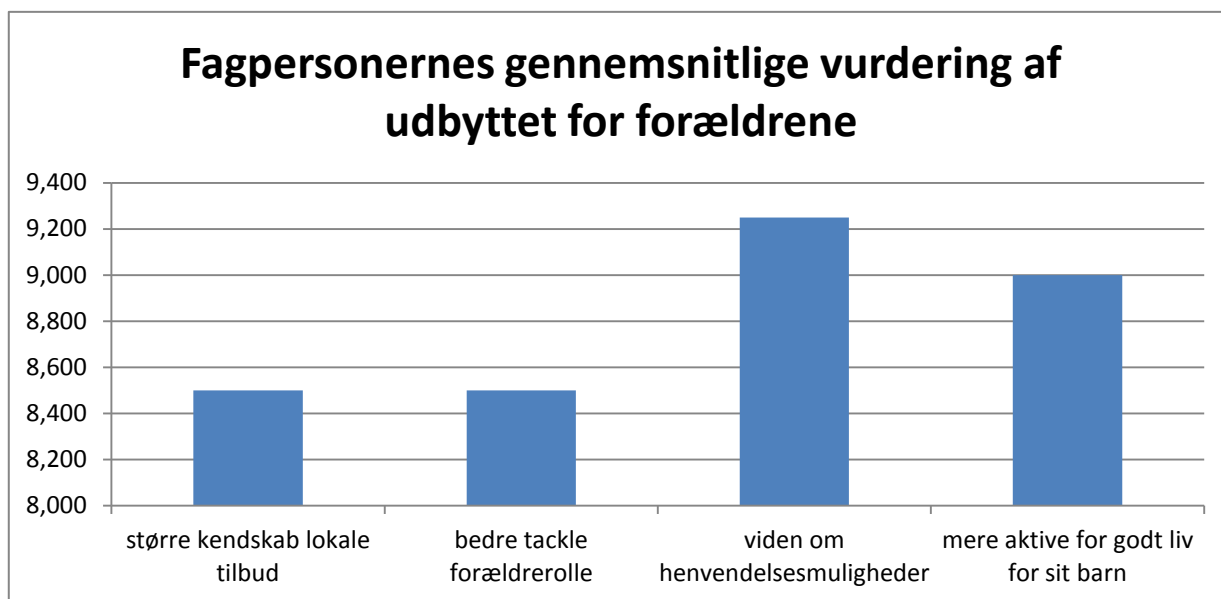
Eksempelvis fortæller lærer Sabah Eltawil om en nybagt skilsmissemor, der ikke vidste, hvordan hun skulle komme videre med sit liv og sit barn. Hun havde først og fremmest behov for at tale om, hvordan hun kunne finde ud af at være sammen med faren om barnets opdragelse. Efter at kvinden fik mulighed for at tale om sine problemer, har Sabah kunnet konstatere, at drengen er begyndt at trives i langt højere grad end før. Det har haft en positiv effekt på hans faglighed i skolen – han følger meget bedre med i skolen nu.

"De børn der kommer til Åben Skole er begyndt at få en meget mere varieret madpakke med. Nu får de en peberfrugt eller gulerødder i stedet for en mælkesnitte. Der er ikke længere nogen, der kommer uden madpakke eller uden at have fået morgenmad. (Sabah Eltawil, lærer på Rådmandsgades Skole)

Også modersmållærer Ahmed Osman mener, at de fremmødte forældre har fået meget ud af Åben Skole. Han peger på, at socialrådgiverne har været de mest efterspurgte fagpersoner på Åben Skole. Forældrene har spurgt socialrådgiveren til råds om alt lige fra betydningen af breve, de har modtaget, til hvordan de skal finde et job, så ikke alt handlede direkte om børnene.

"Der var nogen der i begyndelsen var flove over at sige at de ikke havde styr på deres børn. Men efterhånden begyndte de at åbne sig, og indrømme at de havde et problem med deres barn. Og så begyndte de at spørge om hjælp." (Ahmed Osman, modersmållærer på Rådmandsgades Skole)

Alle fagpersoner har ved afslutningen af hvert Åben Skole arrangement udfyldt spørgeskemaer, hvori de har vurderet, forældrenes udbytte af Åben Skole. De er blandt andet blevet spurgt om, hvorvidt de mener, at forældrene er blevet bedre klædt på til at tackle forældrerollen, og om de fremover vil være mere aktive for at skabe et godt liv for deres børn.

Succeskriteriet var 7,5 på en skala fra 1 til 10, hvor 10 er bedst. Som det ses af ovenstående diagram er succeskriteriet opfyldt for samtlige de fire underudsagn, som fagpersonerne tog stilling til. I gennemsnit er forældrenes udbytte vurderet til 8,81

HVAD SIGER FORÆLDRENE SELV?

Forud for projektets igangsættelse planlages, at de forældre, der deltog i Åben Skole arrangementerne skulle udfylde et spørgeskema, så deres udbytte kunne vurderes over projektforløbet. Som nævnt tidligere i denne evaluering, så blev skemaerne ikke uddelt – ikke som følge af en forglemmelse, men fordi projektgruppen vurderede, at det ville være upassende at bede forældrene om at vurdere fx en svær samtale.

Der er således ikke systematisk indsamlet data til måling af de fremmødte forældres udbytte af Åben Skole. Men på baggrund af samtaler med i alt 40 deltagere ved Åben Skole, tegner der sig et billede af et tilbud, som forældrene i høj grad mener, har givet dem et udbytte.

De fleste adspurgte deltog i temamøderne og har derfor givet feedback på, hvad de har fået ud af oplæggene. Her var det gennemgående, at de mest personlige oplæg, dvs. de der inddrog personlige erfaringer, var mest populære. Det var fx psykologen Basim Osman og BFAU's rollemodeller.

Viden om forældrenes udbytte af de tværfaglige samtaler kommer overvejende fra de deltagende fagpersoner, men også direkte fra enkelte forældre. Fagpersoner og forældre beretter, at der er generel stor tilfredshed med den hjælp, de kan få til håndteringen af de udfordringer, de står overfor i forhold til deres børn.

Selvom der ikke er foretaget systematiske målinger, så vurderes succeskriteriet ”at deltagerne vurderer, at de er blevet bedre til at håndtere forældrerollen og give deres børn den fornødne opbakning”, at være opfyldt. Der er ingen tvivl om, at de deltagende forældre har fået nyttige input i forhold til opdragelsen af deres børn både i forhold til rent praktiske ting, som madpakker, tilmelding til EAT², vægtproblemer, tandbørstning mv. og i forhold til samværet mellem forældre og barn, kønsroller i hjemmet og trivsel generelt.

² EAT er Københavns Kommunes skolemadstilbud.

7. ÅBEN SKOLE – EN TVÆRFAGLIG PLATFORM

Åben Skole er et nyt koncept for forebyggende tværfagligt samarbejde, hvor målet er at gøre familien, skolen og de sociale myndigheder o.a. til tætte samarbejdspartnere, så udsatte børn og deres forældre hjælpes bedst muligt og helst tidligt.

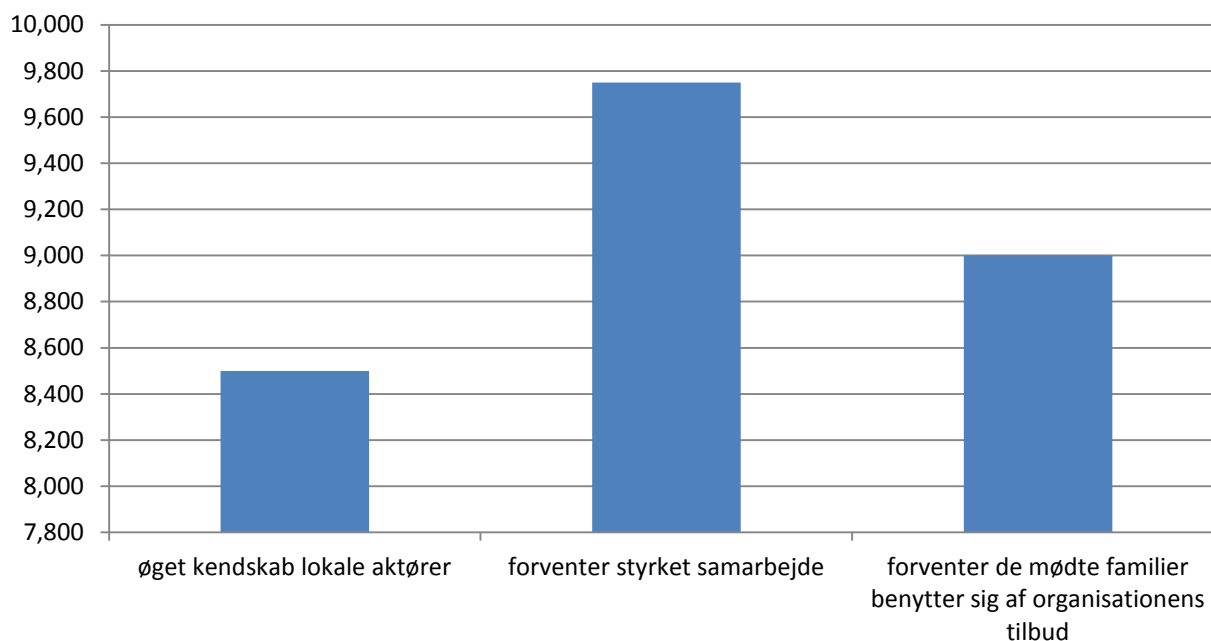
DET TVÆRFAGLIGE SAMARBEJDE ER EN SUCCES

Projektet vurderes at være en succes "såfremt lærere, sundhedsplejerske, socialforvaltningen og PPR gør sig erfaringer med Åben Skole, der kan optimere deres fremtidige samarbejde". Succeskriteriet er, som det vil fremgå af nedenstående i høj grad opfyldt og det er lykket at etablere et nyskabende, tværfagligt forum, der også på sigt kan skabe synergi og effektivitet i forhold til de professionelles møde med udsatte forældre på Rådmandsgades Skole.

På Åben Skole har alle parter været repræsenteret og siddet side om side, når der har været tværfaglige møder med forældrene. Samtlige informanter udtrykker stor begejstring for det tværfaglige samarbejde, der har været effektivt, sammenhængende og meningsfuldt. De enkelte faggrupper har arbejdet sammen, og der har været medejerskab til problemløsningen.

Disse udsagn underbygges af, at fagpersonerne efter hver Åben Skole har scoret deres egen institutions eller organisations udbytte til gennemsnitligt 9,1 ud af ti mulige, jf. nedenstående diagram hvor udbyttet er vurderet på en skala fra 1 til 10, hvor 10 er bedst. Fagpersonerne har således udtrykt, at de har fået et stort kendskab til andre lokale aktører, at de i høj grad forventer, at de fremmødte familier fortsat vil benytte organisationens tilbud og at de har store forventninger til styrket samarbejde i fremtiden.

Fagpersonernes gennemsnitlige vurdering af udbyttet for egen institution/organisation

SÅDAN FOREGÅR DE TVÆRFAGLIGE MØDER

"DET GIVER ET SIGNAL TIL FORÆLDRENE, AT VI ARBEJDER SAMMEN OG ER FÆLLES BEKYMRET FOR BARNETS TRIVSEL. VI TALER OM, HVAD DER GÅR GODT, OG HVAD DER GÅR DÅRLIGT. FORÆLDRENE FØLER SIG HJULPET OG VIL MEGET GERNE MERE PÅ BANEN. ET NETVÆRKS MØDE AFRUNDES MED KLARE AFTALER." (NOURA MBARKI, INTEGRATIONSVEJLEDER PÅ RÅDMANDSGADES SKOLE)

De tværfaglige møder med forældrene – også kaldet netværksmøder – er en central del af Åben Skole og foregår i små grupper i tilstødende lokaler til kantinen. Har et barn problemer, inviteres forældrene og alle relevante fagpersoner samles om et bord for i fællesskab at løse problemet. Der har været mellem 5 og 12 fagpersoner fra fx skolen, socialforvaltningen, PPR eller sundhedsplejen til stede. På trods af det til tider massive opbud er møderne som oftest rare for forældrene, der oplever en god stemning.

I det følgende kan du læse, hvad de forskellige faggrupper særligt fremhæver ved det tværfaglige samarbejde og mødeformen.

SOCIALFORVALTNINGEN

I Børnefamiliecenter Københavns strategi for 2010 var "den tidlige forebyggende indsats" et fokuspunkt. Ifølge Helle Stage, socialrådgiver og afdelingsleder for Undersøgelsesgruppen, Børnefamiliecenter København (BFCK), har Åben Skole været en vigtig aktør i udmøntningen af denne strategi: *"Der er rigtig mange barrierer overfor forvaltningen, især hos traumatiserede flygtninge og indvandrere. Myndighederne er i deres optik noget, man skal være bange for. I yderste konsekvens kan de fjerne ens børn. Derfor er vi i forvaltningen optaget af at flytte samtalerne ud af forvaltningen og derhen, hvor familierne opholder sig – fx Åben Skole."*

"Vi gør det bedste over for barnet ved at være åbne over for forældrene omkring vores bekymring for barnets trivsel. Derfor er netværksmøderne så gode"
(Helle Stage, socialrådgiver og afdelingsleder for Undersøgelsesgruppen, Børnefamiliecenter København (BFCK))

BFCK Nørrebro får omkring 70 nye henvisninger hver måned, hvoraf nogle familier er blevet henvist gennem Åben Skole. *"Når forældre møder op her efter henvisning fra Åben Skole, så er mange barrierer brudt"*, konstaterer Helle Stage. Socialrådgiver Sidse Fledelius, der er den sidst ankomne socialrådgiver til Åben Skole har også været begejstret for den uformelle tilgang til forældrene: *"Det er en uformel måde at mødes på. Jeg arbejder med underretninger og familiesager. Det er et super ømt emne for folk. Det bliver mere uformelt her, men samtidig får man de snakke man skal have."*

PÆDAGOGISK PSYKOLOGISK RÅDGIVNING

Psykolog Mai-Britt Nielsen fra Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) på Nørrebro mener "at mødeformen åbner for en konsultativ tilgang, hvor der spørges ind til familiens styrker og ressourcer som fx "hvad gør I, når I hygger jer?". Det giver en anden dialog, og fagfolkene har også mulighed for at spørge ind til hinandens refleksioner. Samarbejdet med socialforvaltningen glider bedre, når der bliver sat ansigt på".

Hun pointerer betydningen af, at flere lærere skal tage del i Åben Skole: "Udfordringen er, at få alle lærere med og få dem til at tage ejerskab. Ved fx at komme med forældrene og lægge møder i forbindelse med Åben skole". Det vil som tidligere nævnt blive forsøgt ved fremover at flytte lærernes faste teammøde til tirsdag, så lærerne er til stede på skolen, når Åben Skole åbner.

RÅDMANDSGADES SKOLE

Lærere, AKT-vejledere, ledere samt integrations- og relationsmedarbejdere fra Rådmandsgade Skole får stor ros fra de andre fagpersoner for deres store og vedholdende engagement - de planlægger, inspirerer, holder møder og finder på nyt hele året. Rollefordelingen er, at klasselærerne, Noura, Stine og Lene skaber direkte kontakt til familierne og lærerne, Mette og Kirsten inviterer familierne skriftligt og koordinerer møderne, mens Lene (og før hende Camilla), har ledet projektet.

"Vil I høre mere om det? Fint, vi går lige over og henter dem. Så kan vi lave en aftale." Sådan beskriver integrationsvejleder Noura Mbarki, hvordan der i kantinen finder uformelle møder sted mellem forældre og hjælpeinstans med læreren som brobygger. Forældrene tager godt imod tilbuddene, når læreren har sagt god for dem, og der hurtigt bliver sat ansigt på hjælpen.

Hun beskriver også en anden fordel ved det tværfaglige samarbejde: "Vi skriver underretninger, men det tager lang tid. Socialrådgiverne på Åben Skole ser, hvis de samme børn er gammelsultne og beder om mad. Det tager socialrådgiveren med tilbage til forvaltningen. De ser det med deres egne øjne" (Noura Mbarki, integrationsvejleder på Rådmandsgades Skole)

"Det tværgående samarbejde har gjort, at vi har lyttet til hinanden. Vi har set en mangfoldighed af tilbud, og dem giver vi videre til familierne" (Stine Poulsen, relationsmedarbejder på Rådmandsgades skole)

Første halvår stod Rådmandsgade Skole selv for oplæggene, der især var henvendt til forældre med store børn. Derefter prioriteredes tema-arrangementer med folk udefra og programmet blev mere målrettet de små elever og deres forældre. Souschef på Rådmandsgades Skole Lene Rønje udtrykker det således: *"Første halvår handlede det om at skabe tillid hos forældrene til Åben Skole. Derfor stod vi, lærere, selv for kurserne, for os kender de."*

De mest populære arrangementer har været "Kom og hør hvordan dit barn får succes" ved psykolog Basim Osman, Forumteater om teenagekonflikter, Mor/datter-temaet og besøget af rollemodeller fra kampagnen "Brug for alle Unge". Far/søn-arrangementet med politiet var populært blandt mødre, der blev lukket ind i mangel af fædre og et oplæg af Børns Vilkår om digital mobning høstede også stor ros fra de fremmødte forældre og i alt 5 børn, der også lyttede til oplægget.

KURSUSSTEDET I HELLEBÆK

Det første år af projektet var der et tæt samarbejde med Kursusstedet i Hellebæk, som er en familieskole, der holder åbent hver tirsdag i lige uger (Åben Skole ligger i ulige uger). Det kaldes SORÅKIH-projekt (Somalisk Rådmandsgade Kursus i Hellebæk). Otte somaliske kvinder og deres 36 børn mødes med familieskolens lærere, Niels Bentzen og Stine Brandt, for at tale om håndtering af forælderrollen. Niels og Stine oplevede, at de somaliske mødre reflekterer over de oplæg, de hørte på Åben Skole ugen før. De gjorde et stort indtryk, og oplæggene var ofte dagsordensættende på SORÅKIH-møderne.

"Basim fortalte om børn og forældre. Vi genkendte problematikkerne. Fx sagde han, at forældrene har deres tanker i hjemlandet, men børnene bor her, og skal have tryghed her. Det var rigtig godt!", siger en somalisk mor.

8. DE FRIVILLIGE FORENINGER

Det er også et succeskriterium for Åben Skole, at en fjerdedel af de fremmødte børn får tilknytning til en lokal, frivillig forening.

På Åben Skole står der derfor én til to frivillige guider fra ForeningsGuiderne parat til at tale med elever og forældre om deres muligheder for at få en spændende fritid. ForeningsGuiderne har billedmapper med, som forældre og børn kan bladre i for at finde inspiration. ForeningsGuiderne tilbyder børn og forældre at følge dem ud til den forening, som har interesse.

I perioden fra oktober 2009 til juni 2011 har ForeningsGuiderne skabt kontakt imellem ca. 45 børn og lokale foreninger. 33 af børnene har haft en frivillig ForeningsGuide med på det første besøg i foreningen og det resulterede i indmeldelse for ca. 25 af børnene.

"Lærerne er vigtige som brobyggere. Der er sjældent nogen, der kommer af sig selv og ser på brochurerne over fritidstilbud." (integrationskonsulent Martin Kristensen, Københavns Kommune)

Den lokale fodboldklub har stået øverst på hitlisten over de foreninger, som eleverne har ønsket at blive medlem af. Siden september 2010 har ForeningsGuiderne fulgt 19 elever til fodbold, og derudover er det aktiviteter som fx svømning, skøjteløb, dans og taekwondo, der har vakt børnenes interesse.

Ifølge koordinator for ForeningsGuiderne på Nørrebro, Julie Bohn Rasmussen, har Åben Skole muliggjort en mere smidig proces for ForeningsGuiderne, idet de har kunnet etablere én-til-én kontakt til børnene og deres forældre på samme tid.

"Det er en kanon tanke! Vi kan ikke sidde centralt og rådgive os ud af det. Vi skal ud og møde folk. Man sidder over for en ForeningsGuide, får skrevet klubnavnet ned med det samme og rykker på det", siger integrationskonsulent Martin Kristensen.

SAMARBEJDET MED FORENINGSGUIDERNE HAR VÆRET EN SUCCES

Succeskriteriet er, at 25 pct. af de fremmødte børn eller deres forældre benytter et eller flere frivillige tilbud i lokalområdet, som de ikke benyttede før. Det præcise antal fremmødte børn kendes ikke, men som udgangspunkt et andet succeskriterium er, at 94 udsatte børn på Rådmandsgades Skole nås med Åben Skole, svarende til 75 pct. af målgruppen.

Med 25 børn tilknyttet foreningslivet er succeskriteriet om, at 25 pct. af de fremmødte børn eller deres forældre benytter et eller flere frivillige tilbud blevet opfyldt.

IKKE FOKUS PÅ FORÆLDRENE FORENINGSTILKNYTNING

ForeningsGuiderne har ikke haft fokus på forældrene, så der er ikke kendskab til forældre, der er blevet tilknyttet en forening som følge af Åben Skole. Til gengæld har arrangementerne betydet, at forældrene har lært hinanden at kende, og det har især gavnet en række isolerede kvinder.

SKOLEN BRYDER ISOLATIONEN

En sidegevinst ved Åben Skole er, at den har dannet rammen om netværksdannelse blandt isolerede kvinder i lokalområdet. *”Åben Skole er et rigtig godt initiativ. Der bliver fx skabt netværk blandt ensomme kvinder. Børnene oplever, at forældrene får venner og får besøg derhjemme. Isolationen bliver brudt, og børnenes*

”Åben Skole bryder isolationen. Når det er 'skolen', må de muslimske kvinder godt komme. At besøge skolen er nemlig en del af dét at tage sig af børnene - og derfor godkendt af manden” (Mogens Carstensen, lærer på Rådmandsgades Skole)

tilværelse normaliseres i kraft af, at forældrenes sociale liv bliver normaliseret”, pointerer Vibeke Ries, områdechef i Børne- og Familieenheden Nørrebro. Denne vurdering deles af psykolog Mai-Britt Nielsen: ”De er glade og stolte over at komme på Åben Skole sammen med deres mor og se mor snakke med andre. Det kobler deres verden sammen”.

Netværket styrker konflikt-håndteringen udenfor skolen: *”De arabiske kvinder taler sammen nu og fx konflikter nede i gården mellem børnene klares nu med en samtale mellem mødre”,* fortæller psykolog Mai-Britt Nielsen. Der findes allerede kvindeklubber for ensomme mødre, men Helle Stage, socialrådgiver og afdelingsleder (BFCK) oplever, at de tit falder fra hinanden af interne magtkampe over, hvem der skal definere indholdet: *”Åben Skole er netværksskabende i en kontekst uden problemer og intern magtkamp om, hvem der bestemmer. Det er skolens initiativ og derfor også skolen, der bestemmer.”*

*”Jeg så en arabisk kvinde med fire børn. Dybt isoleret. Kom for sent til Åben Skole, satte sig tungt ned ved et tomt bord. I løbet af eftermiddagen fik hun kontakt til andre arabiske kvinder. Det var rørende.”
(Kirsten Sørensen, lærer og AKT-vejleder på Rådmandsgades Skole).*

9. PERSPEKTIVER I ÅBEN SKOLE

De udfordringer, Rådmandsgade Skole står over for, står hele Danmark med. En ny undersøgelse fra Anvendt Kommunal Forskning viser, at myndigheder og skole/institution kun i tre ud af ti tilfælde taler sammen, når der sættes ind over for et udsat barn³. Inden da har problemerne ofte vokset sig store.

Det er et generelt samfundsproblem, der endnu ikke er fundet en løsning på.

Denne evaluering viser, at det kan lykkes at skabe et tværfagligt, uformelt forum, hvorfra de udsatte familier kan nås. Under alle omstændigheder er indsatsen på Rådmandsgades Skole så succesfuld, at skolen vælger at fortsætte indsatsen for egne midler.

"Åben Skole skulle udbredes til alle landets skoler. Det er rigtig godt gennemtænkt. Det er alsidigt. Og det fokuserer ikke kun på dét, der er problematisk. Det er et opgør med klientlig-gørelsen." (Helle Stage, socialrådgiver og afdelingsleder for Undersøgelsesgruppen, Børnefamiliecenter København (BFCK))

"Lærerne kommer til at arbejde mere inkluderende ved at have en fast, tværfaglig base." (Lene Rønje, konstitueret souschef på Rådmandsgades Skole og leder af Åben Skole)

³ AKF's analyse "Kommuner satser på tidlig hjælp til udsatte børn" fra 2009 om forebyggende indsats overfor socialt udsatte børn viser, at samarbejdet ml. daginstitutioner og kommunens familieafdeling bør forbedres. Læs mere på www.AKF.dk.

BILAG 1. OVERSIGT OVER INFORMANTER

- Vibeke Ries, områdechef i Børne- og Familieenheden Nørrebro
- Camilla Ottsen, skoleleder på Brønshøj Skole, tidl. Souschef på Rådmandsgades Skole og leder af Åben Skole
- Noura Mbarki, integrationsvejleder på Rådmandsgades Skole
- Stine Poulsen, relationsmedarbejder på Rådmandsgades skole
- Niels Bentzen, lærer på Kursusstedet i Hellebæk
- Stine Brandt, lærer på Kursusstedet i Hellebæk
- Majken Fagersted, socialrådgiver i SOF
- Henrik Mylsøe, socialrådgiver i SOF og Rådmandsgades Skole
- Mai-Britt Nielsen, psykolog i PPR distrikt Nørrebro
- Mogens Carstensen, lærer på Rådmandsgades Skole
- Saha, Dodi, Sabah, Nimo, Hinda og Faaumo, mødre til elever på Rådmandsgades Skole
- Martin Kristensen, integrationskonsulent i Integration og Fritid i Københavns Kommune
- Sisse Fledelius, socialrådgiver i SOF
- Sabah Eltawil, lærer på Rådmandsgades Skole
- Ahmed Osman, lærer på Rådmandsgades Skole
- Rune Lind, lærervikar og fast børnepasser ved Åben Skole
- Julie Goodall, lærer på Rådmandsgades Skole og "madmor" ved Åben Skole

Følgende informanter er blevet interviewet 2 gange. Første gang i foråret 2010 i forbindelse med midtvejsevalueringen. Anden gang i forbindelse med nærværende Slutevaluering, maj 2011:

- Helle Stage, socialrådgiver og afdelingsleder for Undersøgelsesgruppen, Børnefamiliecenter København (BFCK)
- Mette Grahn, lærer og AKT vejleder på Rådmandsgades Skole
- Lise Egholm, skoleleder på Rådmandsgades Skole
- Lene Rønje, souschef på Rådmandsgades skole og leder af Åben Skole
- Kirsten Sørensen, lærer og AKT vejleder på Rådmandsgades Skole

BILAG 2. INTERVIEWGUIDER

MIDTVEJSEVALUERINGEN

Den anvendte semi-strukturerede interviewguide ser sådan ud:

SET I BAKSPEJLET

- Hvad har gjort mest indtryk?
- Hvad har været Åben Skoles største udfordring?
- Hvad har været de største styrker ved konceptet?
- Hvornår er I kommet til kort og måtte ændre taktik?
- Hvilke to konkrete tiltag fortjener mest ros?
- Hvad har undret dig mest?

UDVIKLING AF FORÆLDREUDDANNELSEN

- Hvad begyndte I med?
- Hvem gjorde hvad?
- Hvad måtte I lave om?
- Hvad er de vigtigste læringspunkter?

ÅBEN SKOLE ARRANGEMENTER

- Hvor mange?
- Hvilke var de bedste?
- Hvad er der behov for?

MÅLGRUPPEN

- Hvor mange af målgruppen er mødt op?
- Er der gengangere?
- Har I fat i alle de børn og forældre, I gerne vil have fat i?
- Hvilke forældre har fået størst/mindst udbytte?
- Hvordan lykkedes "invitationen" bedst?

UDDANNELSEN AF FORÆLDRENE

- Hvordan vurderer I hvorvidt forældrene er blevet hjulpet til at håndtere forælderollen?
- Er der forskel?
- Hvad har været afgørende?

SAMARBEJDET PÅ TVÆRS

- Hvilke erfaringer har I med det tværgående samarbejde?
- Hvad kunne optimere det fremtidige samarbejde?
- Er der nye aktører, der med fordel kunne inddrages?

SLUTEVALUERING

SIDEN MIDTVEJSEVALUERINGEN, SOMMER 2010

Beskriv, hvordan Åben Skole har ændret sig siden sommeren 2010

Hvad har været største succesoplevelse det sidste år?

Er nogle af de 27 forslag, der fremkom i Midtvejsevalueringen, blevet realiseret?

Hvad har det betydet, at Teammøderne er blevet lagt om tirsdagen?

SET I BAKSPEJLET

Hvad har gjort mest indtryk

Hvad har været Åben Skoles største udfordring?

Hvad har været de største styrker ved konceptet?

Hvordan synes du, sammensætningen af faggrupper på Åben Skole har været?

Hvornår er I kommet til kort og måtte ændre taktik?

Hvilke to konkrete oplevelser har gjort størst indtryk - beskriv

Hvad har undret dig mest?

MÅLGRUPPEN

Hvor mange af målgruppen er mødt op?

Er der gengangere?

Hvilke forældre har fået størst/mindst udbytte?

Hvordan lykkedes "invitationen" bedst?

Hvilke tiltag har I gjort det seneste år for at øge fremmødet blandt:

1) Fædre

2) Etnisk danske familier

3) Af de mest udsatte familier?

Hvilke barrierer har du oplevet som størst i forhold til fremmøde?

Hvad er den vigtigste ting, I har lært i løbet af projektperioden i forhold til fremmøde?

SAMARBEJDET PÅ TVÆRS

Hvilke erfaringer har I med det tværgående samarbejde?

Hvad har været det bedste ved samarbejdet på tværs?

Hvis du kunne bestemme, hvordan skulle samarbejdet så fortsætte fremadrettet?

Set i bakspejlet, hvad kunne være gjort anderledes?

Hvordan har samarbejdet udviklet sig undervejs i løbet af projektet?

Er der kommet nye samarbejdspartnere til? Beskrive hvilke, og hvordan det er sket

TIDSFORBRUG – OG TIPS TIL ANDRE, DER VIL STARTE ÅBEN SKOLE.

I gennemsnit – hvor mange timer, har du brugt på Åben Skole om måneden?

Har tidsforbruget været passende?

Ifølge dig: de 3 vigtigste råd til andre, der vil starte "Åben Skole op"

Fremmøde 2009-2010	22/ 9	6/ 10	20/ 10	3/ 11	1/ 12	15/ 12	19/ 1	2/3	16/ 3	13/ 4	27/ 4	11/ 5	25/ 5	8/ 6	Gen- nem- snit
Familier til tværfaglige møder	4	7	4	9	5	7	5	6	5	6	10	9	4	8	6
Familier til familiekursus	6	6	6	3	2	10	10	8	2	6	5	3	8	5	6
Familier til temaoplæg									40	40	40	50	40		42
Familier til netværk	3	30	5	18	5	10	5	4	7	3		3		5	8
Sum	13	43	15	30	12	27	20	18	54	55	55	65	52	18	34
Andre repræsentanter	5	5	4	3	3	3	2	2	3	3	2	2	2		3
Gæster		4		2		2	4		5		8	5	1		4

Fremmøde 2010-2011	12/ 10	26/ 10	9/ 11	7/1 2	4/ 1	18/ 1	1/2	1/ 3	15/ 3	29/ 3	12/ 4	26/ 4	10/ 5	24/ 5	7/6	Gen- nem- snit
Familier til tværfaglige møder	9	6	3	4	3	14	6	5	11	11	7	3	6	8	7	7
Familier til familiekursus	5	5	5	5												5
Familier til temaoplæg							6	15					20	8		12
Familier til netværk	12	4	5	7	2	4			6	3	5	2			4	5
Sum	26	15	13	16	5	18	12	20	17	14	12	5	26	16	11	15
Andre repræsentanter	2															2
Gæster					7	12	5	1	2	1			6	1	1	4

GENNEMSNITLIGT FREMMØDE PR. ÅBEN SKOLE, FORDELT PÅ AKTIVITETER 2009-10

Familie-aktiviteter	Antal familier i gennemsnit - 14 møder i alt
Tværfaglige møder	6
Familiekursus	6
Temaoplæg (5 gange)	42
Netværk/interessebesøg	8

GENNEMSNITLIGT FREMMØDE PR. ÅBEN SKOLE, FORDELT PÅ AKTIVITETER 2010-11

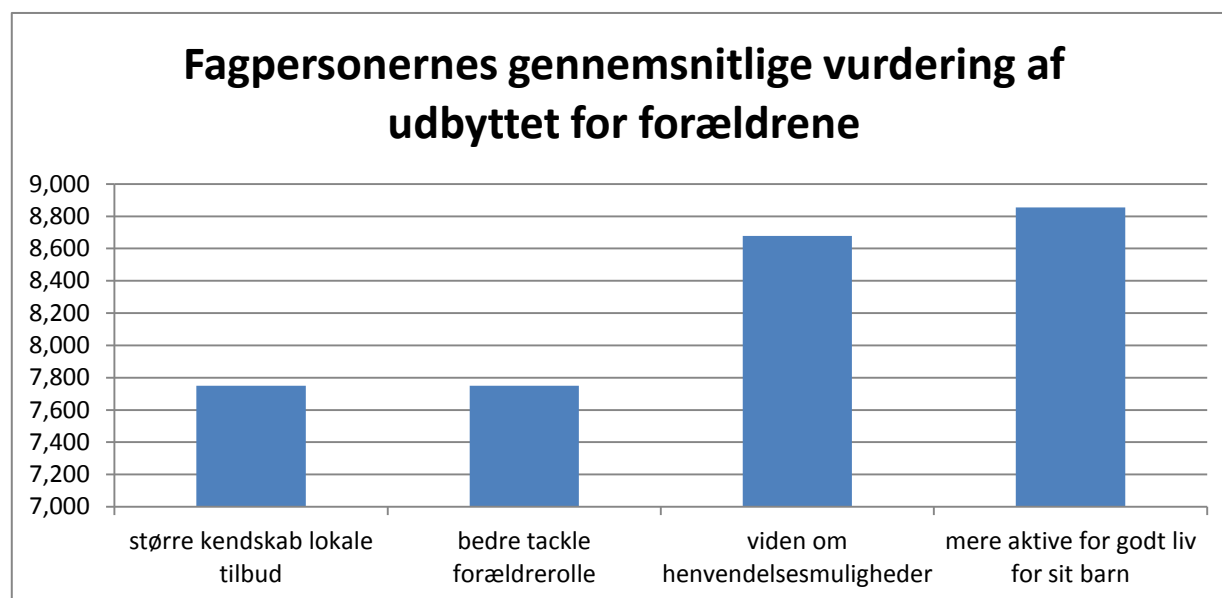
Familie-aktiviteter	Antal familier i gennemsnit - 15 møder i alt
Tværfaglige møder	7
Familiekursus (4 gange)	5
Temaoplæg (4 gange)	12
Netværk/interessebesøg	5

BILAG 4. FAGPERSONERNES VURDERINGER

FAGPERSONERNES GENNEMSNITLIGE VURDERING AF UDBYTTET FOR FORÆLDRENE

Opgjort på en skala fra 1 til 10, hvor 1 = intet udbytte, 10 = højt udbytte

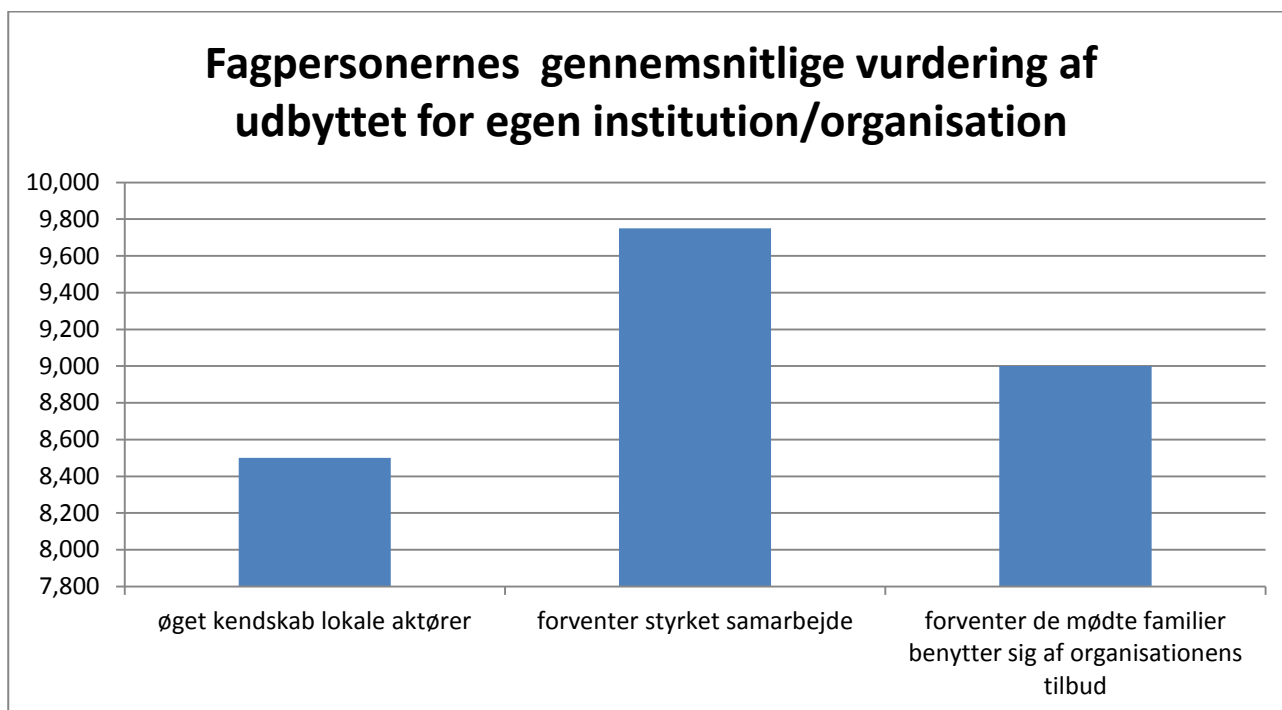
Udbytte	Score
Større kendskab lokale tilbud	8,50
Bedre tackle forælderrolle	8,50
Viden om henvendelsesmuligheder	9,25
Mere aktive for godt liv for sit barn	9,00
Gennemsnit	8,81

FAGPERSONERNES GENNEMSNITLIGE VURDERING AF UDBYTTET FOR EGEN INSTITUTION/ORGANISATION

Opgjort på en skala fra 1 til 10, hvor 1 = intet udbytte, 10 = højt udbytte

Udbytte	Score
Øget kendskab lokale aktører	8,50
Forventer styrket samarbejde	9,75
Forventer de mødte familier benytter sig af organisationens tilbud	9,00
Gennemsnit	9,08

BILAG 5. PROGRAMMET FOR ÅBEN SKOLE

ÅBEN RÅDMANDSGADES SKOLE-INVITATION MED PROGRAM

ÅBEN

Et helt nyt og enestående tilbud til forældre på Rådmandsgades Skole

Rådmandsgades SKOLE

Giv dit barn en god fremtid

Giv dit barn en mening

Bliv godkendt i forhold til dit barns fritidsaktiviteter og skole

Lær om internettet

Lær at lave en mail med pokke

Med 40 faste samarbejdspartnere fra Socialrådgiverforeningen

Gratis middag

Personaleuddannelsen med diplom

Lektie-Mønstre

Spørg ansatte og pædagogik

Kalender 2009

Den 8. september	Åbningsarrangement
Den 22. september	ÅBEN SKOLE
Den 6. oktober	ÅBEN SKOLE
Den 20. oktober	ÅBEN SKOLE
Den 3. november	ÅBEN SKOLE
Den 17. november	Aflyst pga. kommunalvalg
Den 1. december	ÅBEN SKOLE
Den 15. december	ÅBEN SKOLE
Den 29. december	Juleferie

Kalender 2010

Den 19. januar	ÅBEN SKOLE
Den 2. februar	ÅBEN SKOLE
Den 16. februar	Vinterferie
Den 2. marts	ÅBEN SKOLE
Den 16. marts	ÅBEN SKOLE
Den 30. marts	Påskeferie
Den 13. april	ÅBEN SKOLE
Den 27. april	ÅBEN SKOLE
Den 11. maj	ÅBEN SKOLE
Den 25. maj	ÅBEN SKOLE
Den 8. juni	ÅBEN SKOLE
Juli – august	Sommerferie

ÅBEN SKOLE fortsætter efter sommerferien 2010
I et tilsvarende forhold som startåret

Rådmandsgades Skole gennemfører projektet med støtte fra

Vil du give dit barn den bedste fremtid, men synes det kan være svært at være forælder?

Tænk du engang imellem på:

- Hvordan får jeg mit barn i seng om aftenen?
- Hvordan får jeg mit barn til at lave lektier?
- Hvordan stiller jeg krav til mit barn?
- Hvad kan mit barn lave i sin fritid?
- Hvordan sikrer jeg mig, at mit barn får den rette uddannelse?
- Hvordan er jeg en god forælder?

Så kom til ÅBEN SKOLE

Frivillige og fagpersoner fra Ydre Nørrebro er samlet på skolen. Du kan fx møde en fast sagsbehandler fra Socialforvaltningen, en sundhedsplejerske, en psykolog, en ungdoms- og uddannelsesvejleder og lærere fra skolen. Derudover vil der være repræsentanter fra biblioteket, fritidsklubber, foreninger og andre tilbud i lokalområdet. Du vælger selv, hvem du vil tale med.

Mød op, brug os og fortæl hvad vi kan hjælpe dig med

Der vil være snak ved bordene og tilbud om særlige uddannelsesforløb for forældrene.

Uddannelsesforløbene vil foregå i hyggelige lokaler og vare ca. 1 time. Forskellige emner tages op fra gang til gang. Undervisningen kan blandt andet dreje sig om borneopdragelse, sund livsstil, teenagebørn, mv.

ÅBEN SKOLE er en god mulighed for at få hjælp og støtte til at være forælder og en fantastisk mulighed for at møde andre forældre på skolen.

Hvor Kantine på Rådmandsgades Skole
Heimdalsgade 29 - 33
2200 København N

Hvornår Der er ÅBEN SKOLE
hver tirsdag i ulige uger kl. 16.00 - 19.00.
Se kalenderen for skoleåret 2009 - 2010 på bagsiden.

Hvorfor Fordi du er interesseret i at give dit barn
den bedste fremtid

Det er gratis at deltage og der er gratis aftensmad til alle.

Kan du ikke få børnene passet, så tag dem med.

Mød op, bliv støttet og hyg dig med andre forældre.

Venlig hilsen
Rådmandsgades Skole

Lise Egholm Camilla Ottosen
Skoleleder Souschef

For spørgsmål kontakt
Rådmandsgades Skole Telefon: 35 83 05 78
Rådmandsgade 22 Mobil: 27 26 13 20
2200 København N Email: co@raadmandsgadesskole.kk.dk

TEMAMØDER:

Dato	Tema
16. marts 2010	Mor /datter på Nørrebro
13. april 2010	Forældre/teenager på Nørrebro
27. april 2010	Hvordan bevæger jeg mig rundt i to verdener
11. maj 2010	Far/søn på Nørrebro
25. maj 2010	Vi har brug for dig til at hjælpe med at give dit barn succes
26. oktober 2010	Undervisning i forældreintra og hjælp til at bestille EAT
1. februar 2011	Du er hvad du spiser
1. marts 2011	Hvordan får mit barn succes i livet
10. maj 2011	Hvordan hjælper jeg mit barn med at få en god skolegang
24. maj 2011	Ved du, hvad dit barn laver på nettet?
21. juni 2011	Leg og bevægelse for kommende børnehaveklassebørn

EKSEMPEL PÅ INVITATIONER TIL TEMA-ARRANGEMENTER

ÅBEN Rådmandsgades SKOLE TEATER!

FORUMSPIL om dilemmaer mellem teenagere og deres forældre.

Rådmandsgade skole - Heimdalsgade 29

Tirsdag 13. april kl 16.30 - 17.30

Forumteater er kort fortalt interaktivt teater, hvor vi gennemspiller en kort scene for publikum. Scenen rummer en række konflikter og "fejtagelser", ofte hvor en person bliver sat i et dilemma.

Dilemmaet diskuteres af jer, publikum, som kommer med løsningsforslag. Forslagene gennemspilles "live" på scenen, som vi spillerne improviserer ud fra publikums reaktioner og tilbagemeldinger.

Bare rolig - Instruktøren, som styrer spillet, sørger bla. for at man ikke giver negativ kritik til den sidste person fra publikum, som har været på scenen. Så man kan trygt gå på scenen!

Det er svært - for publikum involveres! I som har ideer til situationen får selv mulighed for at gå på scenen og ændre situationen gennem handling - ikke blot gennem ord - I kan også "fjernstyre" spillerne på scenen, så vi udfører jeres ideer!

Ryging?

Kontrol / frihed?

Alkohol?

Hvem bestemmer?

Fljer og drenge?

Hvem må hvad?

Lagn og sandhed?

HVORNÅR

Tirsdag 13. APRIL
kl 16.30-17.30

HVOR

RÅDMANDSGADES SKOLE
Heimdalsgade 29
KANTINEN

Medvirkende

Joost Alexander
Skuespiller, uddannet fra Cantabile 2, egnateatret i Vordingborg i 1998.

Gitte Maria le-Fèvre
Skuespiller, uddannet ved The William Esper Studio i New York i 2004.

Peter Sloth Madsen
Dramaturg (BA), Århus Universitet i 2000. Skuespiller (BA), Statens Akademi for Scenekunst, Norge 2003.

Rikke Olsen
Skuespiller i blandt andet LOPEdeVega som laver Teater i Undervisningen, en interaktiv teaterform, der eksperimenterer med publikums deltagelse. Udviklingskonsulent i Ungdomsbyen med speciale i medborgerskab og konflikthåndtering.

ÅBENRådmandsgades**SKOLE**

SPÆNDENDE FOREDRAG OG DIALOGMØDE

ÅBEN SKOLE

TIRSDAG DEN 25. MAJ KL. 16.30

**KOM OG HØR PSYKOLOG BASIM
IZZELDIN OSMAN FORTÆLLE OM
VORES VIGTIGSTE GULD I LIVET –
VORES BØRN.**

**Skolen har brug for dig som
forælder til at hjælpe dit barn til
at få succes.**

**Kom og hør, hvordan dit barn kan
få succes i skolen, i hjemmet, i
livet.**

Foredraget holdes i kantine

**Rådmandsgades Skoles udskolingsafdeling
Heimdalsgade 29**

**Foredraget starter kl. 16.30 og slutter kl. 18.00, hvor der er
gratis mad.**

VEL MØDT!